

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

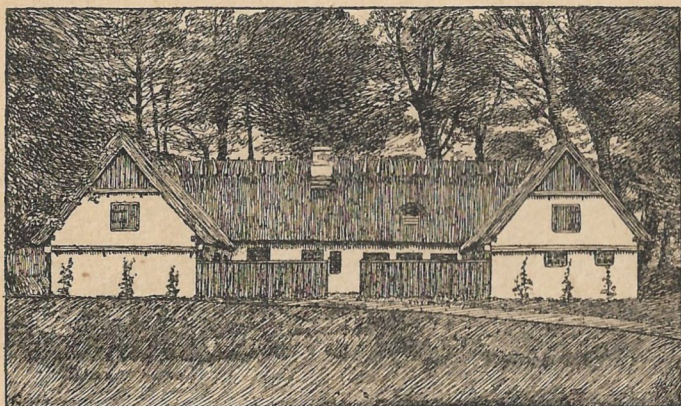
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NORDSJÆLLANDSK
FOLKEMUSEUM
DET GAMLE
HUSMANDSSTED

AF ANDERS UHRSKOV

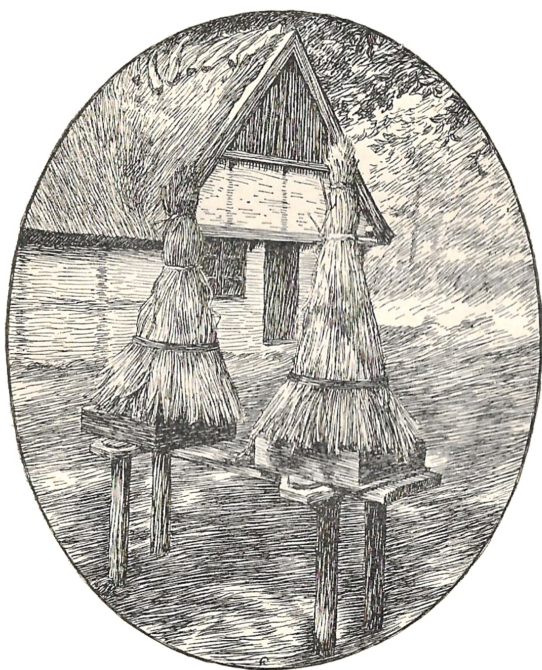

UDGIVET AF NORDSJÆLLANDSK
MUSEUMSFØRENING

1 9 2 5

NORDSJÆLLANDSK
FOLKEMUSEUM
DET GAMLE
HUSMANDSSTED

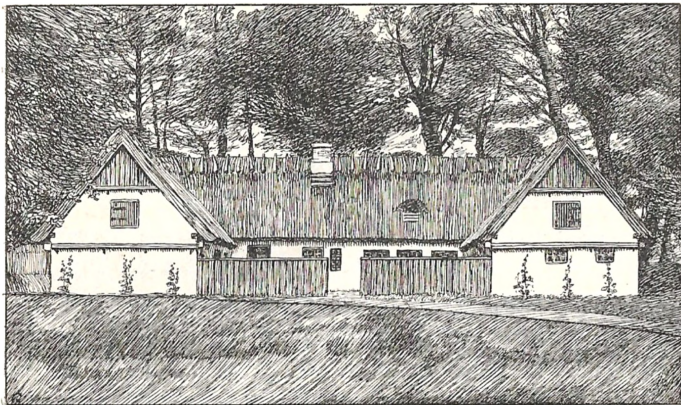
AF ANDERS UHRSKOV

UDGIVET AF NORDSJÆLLANDSK
MUSEUMSFØRENING

1 9 2 5

FREDERIKSBORG AMTS AVIS' TRYKKERI
HILLERØD

Det gamle Husmandssted.

INDLEDNING

FOR NOGLE AAR SIDEN laa der oppe paa Laugø Mark i Helsingø Sogn et faldefærdigt gammelt Husmandssted, som ejedes af Sognefoged *Christoffer Larsen*, der havde lagt Jorden ind under sin Ejendom Møllevang. Stedet var ubeboet og havde været det siden 1908. Der var Huller i baade Mur og Tag, og *Christoffer Larsen* tænkte stadig paa at rive det ned, men fik det alligevel aldrig gjort. Skønt Ejendommen var ubeboelig, var det dog hans Slægts gamle Hjem gennem mere end Hundrede Aar. Fra interesseret Side blev der stillet det Spørgsmaal til Ejeren, om han kunde tænke sig at skænke det til et Museum, og dertil svarede han ja. Der blev skrevet i *Hillerødbladene* om Sagen, Museumsinspektør *Jørgen Olrik* tog ud og saa Stedet og fandt, at det var en god Type paa et mindre, sjællandsk Landbo- og Landsbyhaandværkerhjem fra Tiden om 1800. Senere var Underinspektør Arkitekt *H. Zangenberg* ude at maale det op til Nationalmuseets Arkiv. Hen paa Efteraaret,

den 23. Oktober 1922, blev der holdt et Møde i Hillerød, hvor man besluttede at oprette en Forening, der skulde have det Formaal at flytte det gamle Husmandssted til Hillerød. Der blev nedsat et Udvalg til at arbejde videre paa Sagen. Hermed var *Nordsjællandsk Museumsforening* blevet til, og dens Op-gave var at oprette et nordsjællandsk Folkemuseum. Det første Maal var at skaffe Medlemmer. Der blev rundt omkring i Amtet dannet Kredse med hver sin Kredsformand, og i Løbet af et halvt Aars Tid havde man omtrent 80 Kredse med 15–1600 Medlemmer. Dette Antal viste, at der i Befolkningen var en stærk Stemning for Sagen, hvad der iøvrigt ogsaa gav sig Udtryk paa anden Maade. Skønt der i Husmandsstedet var en stor Del Møbler, Redskaber og andre gamle Sager, vilde det dog ikke være tilstrækkeligt til at udstyre Ejendommen med. Februar 1923 begyndte man derfor at indsamle Museumsgenstande, Gaverne strømmede ind, og hen i Foraaret havde man saa mange, at man dristede sig til at planlægge en Udstilling i Hillerød, der skulde finde Sted i Dyrskuedagene. Hillerød Haandværker- og Industriforening gav velvillig Lov til, at man benyttede Teknisk Skoles Lokaler. Rundt omkring fra Amtet strømmede Gaverne ind. Der var Dage, hvor der kom tre, fire Vognlæs, og i 14 Dage registrerede man 1100 Genstande. En Del sjældnere Ting laante man, og til sidst var Teknisk Skoles rummelige Lokaler saa fyldte, at en Del af de større Genstande maatte udskydes. Udstillingen, der varede en Uges Tid ud over de to Dyrskuedage den 14. og 15. Juni, var vellykket og besøgt af 14–1500 Mennesker. Tre Maaneder senere deltog Nordsjællandsk Museumsforening med et Høstoptog i den af Hillerød Journalistforening arrangerede *Rundskuedag* den 15. og 16. September. Af Rundskuedagens Overskud fik Museumsforeningen Trediedelen.

Foruden Medlemsbidragene havde man faaet Tilskud fra Amtet, Hillerød By, en Del Landkommuner og nogle Pengeinstitutioner. Det økonomiske Grundlag for Husmandsstedets Flytning var efterhaanden bragt i Orden. Ligesaa heldigt var det gaaet med Byggeplads. Ved en Overenskomst af 13. September samme Aar havde *Indenrigsministeriet* nemlig overdraget Museumsforeningen et Areal paa *Jægerbakken*, hvor Museet kunde lægges. Da man imidlertid var bange for, at man ikke kunde faa Flytningen tilendebragt, inden Vinteren kom, udsatte man Flytningen til det paa følgende Aar. Sommeren 1924 blev da det gamle trelængede Husmandssted flyttet til Hillerød. Al Kørsel fra Laugø og til Hillerød blev besørget vederlagsfrit af Helsingeejens Beboere. Saavel de gamle Bygningers Nedrivning som deres Genopførelse foregik under sagkyndig Ledelse af Arkitekt *H. Zangenberg*, Tømrerarbejdet udførtes af Tømrermester *Lars P. Petersen*, Tjæreby, Murerarbejdet af Murer *Niels Hansen*, Harløse, Tækker *Jens Jensen*, Harløse, besørgede Tækningen, og Malermester *Johannes Olsen*, Nyhuse, malede det, der tiltrængtes. Omkring 1. December stod selve Bygningerne færdige, men tørre var de ikke, og desuden manglede Anbringelsen af Indbo og Redskaber. Det viste sig efterhaanden, at man trods alt manglede adskilligt, for at Stedet kunde siges at være velforsynet baade ude og inde. Det lykkedes imidlertid at skaffe det ønskede til Veje. Det bør fremhæves, at den nordsjællandske Befolkning har vist en enestaaende Offervilje over for Museet. Udover nogle ganske faa Genstande — omkring en halv Snes — er alt, hvad der findes i det gamle Husmandssted, skænket. Den 2. April 1925 aabnedes Nordsjællandsk Folkemuseum ved en lille Festlighed. Til Stede var en Del Gæster fra København og rundt om fra Nordsjælland. Efter at man havde beset Museet, samledes

man ved et fælles Kaffeboard, hvor der blev holdt en Række Taler, bl. a. af Stiftamtmand Kammerherre *R. Howard Grøn*, Borgmester Dommer *Carl Zahlmann*, Højskolelærer Forfatter *Anders Uhrskov*, der er Foreningens Formand, Museumsinspektør *Jørgen Otrik*, København, fhv. Gaardejer *Hans Kristensen*, Koldsbæk, Magister *Hans Ellekilde*, Dansk Folkemindesamling, Sognefoged *Christoffer Larsen*, Slotsforvalter Oberst *Lewald*, Forfatteren Redaktør *Carl Behrens*, Haveinspektør *Clemen Jensen*, Amdtsraadsmedlem Husmand *Karl Hansen*, Lyngø, Gaardejer *Niels Jensen*, Furesøgaard, og Sparekassedirektør Gaardejer *J. P. Bjellekjær*.

Den 17. September 1924 var der ved den stiftende Generalforsamling vedtaget Love og valgt Bestyrelse. Ved samme Lejlighed blev Sognefoged Christoffer Larsen, der ikke blot har skænket Foreningen Bygningerne, men ogsaa en stor Del Møbler, Redskaber med mere, udnævnt til Æresmedlem.

Interessen for Museet er i stadig Stigen. Gaver i Form af Møbler, Klædningsstykker, Redskaber til Landbrug og Haandværk, Skilderier, Bøger, Billeder, Pretiosa osv. strømmer ind i rigt Maal. Det Antal Numre, Museumsforeningen besidder, er i Løbet af godt to Aar naaet op mod 3000. Da Husmandsstedet kun skulde udstyres med de Ting, der naturligt hørte hjemme i et gammelt Husmands- og Landhaandværkerhjem, er det kun en lille Del af Foreningens Genstande, der kan rummes dær. Resten er magasineret andetsteds. Medlemstallet er ligeledes vokset stærkt, især i Hillerød og Omegn, det er i Øjeblikket (Maj 1925) ca. 2000.

Bestyrelsen bestaar af Overlærer *O. C. Andersen*, Nyhuse Skole, Sparekassedirektør *J. P. Bjellekjær*, Søsum (Næstformand), Overlærer *Carl Christensen*, Frederiksværk, Købmand *Andr. Dohn*, Helsingø,

Stiftamtmand *Howard Grøn*, Frederiksborg Slot, Redaktør *Laurids Hansen*, Hillerød, Regnskabsfører Husmand *P. Fr. Iversen*, Skuldelev, Sogneraadformand Gaardejer *J. Chr. Jensen*, Gørløse, Forstander *Oluf Jensen*, Slangerup Landbrugsskole, Grosserer *Valdemar Jensen*, Hillerød, Amsraadsmedlem *Carl A. Jørgensen*, Tollerup, Repræsentant *Laurids Jørgensen*, Søborg, Murermester *Kielberg*, Hillerød, Sognefoged *Christoffer Larsen*, Møllevang, Helsingø, Forstander Arkitekt *M. P. Madsen*, Hillerød (Kasserer), Snedkermester *Nellemann Hempel*, Hillerød, Gaardejer *Lars Nielsen*, Valby, Gaardejer *N. P. Nielsen*, Sundbylille, Forfatteren *Valdemar Seeger*, Fredensborg, Pastor emer. *Schiøpffe*, Hillerød, og *Anders Uhrskov*, Lindøv, Hillerød (Formand og Leder af Museet). I denne Bestyrelse sidder paa to Mand nær alle dem, der havde Sæde i det oprindelige Udvalg.

HISTORIE

LILLE RAVNEBJERGHUS er Navnet paa et gammelt Husmandssted, der laa paa Laugø Mark i Helsingø Sogn. Hvornaar Ejendommens Bygninger er opført, kan ikke siges nøjagtigt, men de er i hvert Fald fra Udskiftningens Tid. Helsingø By blev udskiftet 1782, mens Laugø By først udskiftede 1788. Huset er formentlig udflyttet og opbygget af *Niels Hansen*, der var »Husmand og Hyrde« i Laugø. *Niels Hansen* var gift med *Christine Rasmussdatter*, men han døde tidlig. Den 3. Oktober 1797 fæster *Christen Larsen* »det paa Lodden opbygte nye Hus i Laugø, som *Niels Hansen*, hvis Enke han ægter, er fradøed . . .« Hvor længe Huset har staaet i Laugø før Udskiftningen, kan næppe oplyses, men det er i Ejendommen fundet Indfatninger, hvis Pro

filer sagkyndige mener stammer fra o. 1750. Christen Larsen og Christine har været fattige Folk, men de har forstaaet at formere deres Bo. Paa *Bordendes-* *skabet* eller *Stolpeskabet*, som det ogsaa kaldes, er malet C. L. S. 1799. Samme Aar er formentlig Ægteparrets Forbogstaver blevet malet paa Panelet over Bordendesbænken, hvor der staar: C. L. S. C. R. D. I Aaret 1801 fik de en Søn, der fik Navnet *Lars Christensen*, og samme Aar har de erhvervet sig en Bornholmer, der bærer Paaskriften *C.L.S.A. 1801*.

1828 giftede Lars Christensen sig med Pigen *Karen Andersdatter*, der var 23 Aar gammel. Selv om de to unge Folk begyndte deres Samliv i det Aar, da man regner, at Landbrugskrisen var forbi, fik de dog nok at gøre med at klare sig igennem. De fik fem Børn, og naar dertil kommer Lars's Forældre, blev der ialt ni Munde at mætte. Lars Christensen var imidlertid snild paa Fingrene — hvad der i det hele taget har ligget til Slægten —, og han lagde sig efter at lave Solde. Dem stablede han saa op paa Trillebøren og kørte til Marked med, snart i Helsingør og Frederiksborg og snart i København, Roskilde eller i Holbæk. Det var ikke Smaature at trille, til Roskilde var der saaledes 7 Mil. Da Drengene voksede lidt til, maatte de skiftes til at være med og hjælpe til. Paa Grund af nævnte Haandværk blev Lars Christensen kaldt *Lars Soldsætter*, og Lille Ravnebjerghus blev i daglig Tale benævnt *Soldsætterens Sted*, hvilket Udtryk man har kunnet høre lige til den Dag i Dag.

En betydningsfuld Begivenhed indtraf 1846, da Christen Larsen, der stadig stod skrevet for Ejendommen, fik »*Arvefæste* og *Skjødebrev*« paa Stedet, hvorved han gik over fra at være almindelig Fæster til at være Arvefæster, hvad der gav Ret til at sælge og stifte fast Gæld (pantsætte). At blive

Arvefæster betegnede omtrent det samme som at blive Selvejer, og med Stolthed opbevarer mange Slægter den Dag i Dag deres Forfædres Arvefæstebrev. — Mens Christen Larsens Kone døde o. 1831, levede han selv til 1848. Den ældste af Lars Christensens Sønner havde faaet Navn efter sin Bedstefader og hed *Christen Larsen* (1829—1911). Han lærte at væve og blev derhjemme altid. Faderen døde 1864, hans Enke ejede saa Stedet til sin Død 1883, hvorefter Christen sammen med Broderen Søren overtog Ejendommen. Den næstældste Søn *Anders* (1834—1912) blev Hjulmand og fik et Sted i Ammindrup paa 4 Tdr. Land. En Søn af ham er Sognefoged Christoffer Larsen, der har skænket Slægtshjemmet til Museum. Den tredje Søn var den ovenfor nævnte *Søren* (1836—1917), der lærte Tømrerprofessionen hos Tømrermester Lange i Hillerød, hvorefter han vendte tilbage til Hjemmet. Den yngste Søn *Christopher* (1839—69) lærte Skomagerprofessionen i Frederiksværk. Efter at han havde staaet i Lære i 4½ Aar, arbejdede han et halvt Aars Tid i Frederiksborg, hvorefter han vendte tilbage til Hjemmet og drev Professionen dær. Da Krigen kom i 1864, blev tre af Brødrene indkaldt, den ene blev imidlertid kasseret paa Grund af Svagelighed, den anden forblev paa Tøjhuset i København, men den yngste, Christopher, maatte døje baade Krig og Fangenskab. Han var med ved Dybbøl, men blev taget til Fange Anden Paaskedag og ført til Spandau som Krigsfange. Efter Krigen kom han tilbage til Hjemmet, hvor han døde af Brystsyege 1869. Endnu bør nævnes, at der var en Datter *Ane Kirstine*, som var født 1844, men døde, da hun var 18 Aar gammel. Tilbage i Soldsætterens Sted var saa Lars Christensens Enke og hendes to ugifte Sønner Christen og Søren. Foruden Landbruget passede de to Brødre hver deres Haandværk. Christens Drejlsduge og hans

Dyner findes endnu rundt om i de nordlige Sogne. Tunge og stive er Dynerne, som de gamles Dyner var det, men saa solidt er de vævet, at de regnes for ganske uopslidelige. Familien holdt Hævd over det gamle i en usædvanlig Grad, og især faar Væveren Æren for, at der i Hjemmet er opbevaret saa mange værdifulde Breve, saaledes en hel Række fra Trearskrigen og fra 1864. Desuden er der bevaret en Del gamle Bøger af forskellig Art, Viser, Traktater m. m. Væveren kom meget ud blandt Folk, idet det var Skik, at han var Skaffer ved Gilder. Tømreren, Søren, holdt meget af at læse, han havde en god Hukommelse og var meget religiøs interesseret. Han kunde gaa baade til Græsted og Hillerød for at høre Vilhelm Beck. — 1883 døde deres Moder, og de to aldrende Brødre holdt nu selv Hus. 1908 fik Christen et Anfald af Apopleksi, og han kom da ned til Brodersønnen Christoffer Larsen, der havde købt et Parceliststed Nabo til. Her døde han tre Aar efter. Tømreren mente nok, at han kunde passe baade sig selv og Bedriften. Det blev dog for svært for den to og halvfjerdsaarige Ungkarl. Tre Maaneder efter forlod han ogsaa det gamle Hjem og tog Ophold i et lille Hus ved Siden af Christoffer Larsens, og dær boede han til sin Død 1917. Men fra 1908 har det gamle Husmandssted været ubeboet. 1917 var Christoffer Larsen blevet Ejer af Lille Ravnebjerghus, hvis Jorder han i en halv Snes Aar havde passet. Endnu i fem Aar lod han det gamle faldefærdige Slægtshjem staa. Da kom det psykologiske Øjeblik: Den nordsjællandske Befolkning besluttede at bevare det gamle Sted til Oplysning og til Glæde for Efterslægten. Nu ligger det gamle Husmandhjem paa Jægerbakken blandt gamle Bøgetræer og spejler sig i Dammen. Paa et af Bjælkehovederne inde i Gården har en Solsort bygget Rede og ruget Unger ud.

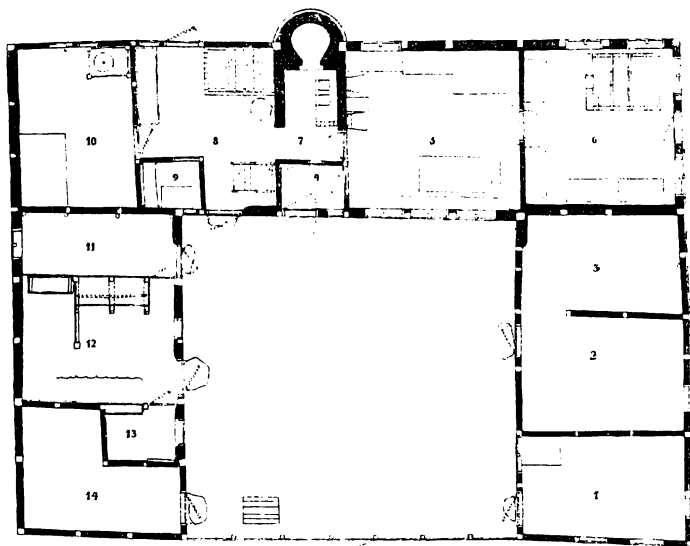
BESKRIVELSE

DET GAMLE HUSMANDSSTED bestaar som mangfoldige mindre Landejendomme i Nordsjælland af tre sammenbyggede Længer: Stuehus, Stald og Lade.

Det var meget smaat med Plads i Udhusene. For at bøde paa det havde man lavet fire *Boder*. De var sat med Kampesten paa de tre Sider. Gulvet var af Ler, og Loftet bestod af Rullestænger med Ris ovenpaa, bagefter var der kastet Jord op over det hele, saa de tre Boder, der laa med en to, tre Alens Afstand mellem Murene, dannede een stor Jordhøj, hvor Buske og Træer efterhaanden havde fundet sig en solid Vokseplads. Det hele var fra de tre Sider at se til som en gammel Krathøj. I den ene Bod var der Vognport, i den anden Redskaber og i de senere Aar Rodfrugter, mens den tredie benyttedes til Brænde. Boderne var aabne mod Syd, men om Vinteren blev der sat Rør for den aabne Side for at skærme mod Sneen. Rør høstede man selv paa en lille Rørmose, der hører til Ejendommen. I den fjerde Bod havde Grisen sit Sommeropholdssted. Der var kun et Par Alen til Loftet. Grisen blev købt om Foraaret og gik saa inde i Rummet i Stalden, indtil det blev lidt lunere i Vejret, hvorefter den kom ud i Svinehuset og blev der, til den blev slagtet hen imod Jul. — Af Boderne var der lidet eller intet tilbage, idet Stenene var brækket løse og slaaet i Skærver. Ved Flytningen fandt man det unødvendigt at genfremstille Boderne.

I Lille Ravnebjerghus har alle Vægge, saadan som Byggeskikken var paa Udskiftningstiden og iøvrigt langt senere, været af klinet Ler. Paa et Fletværk,

der bestod af lodretstillede, tykke Kæppe, Hæle, og indflettede vandrette Ris eller Vidjer, Væunner, var det æltede Ler klasket ind. Imidlertid har Bygningerne i de mere end Hundrede Aar, der er gaaet

Grundplan af Husmandsstedet.

Grundplan af Husmandsstedet.

1. Værksted, 2. Lo, 3. Lade, 4. Forstue, 5. Stue, 6. Kammers mod Øst, 7. Skorsten, 8. Stegers, 9. Mælkekammer (Spisekammer), 10. Kammers mod Vest, 11. Foderlo, 12. Stald, 13. Kalverum, 14. Tørvehus.

siden, været underkastet en Del Reparationer. Saaledes var alle Ydervægge og Skillerummene i Laden muret op med raa Sten. I Stuehuset havde man dog flottet sig saa meget, at de to nederste Skifter var af brændte Sten. Skillerummene i Stald og Stuehus var klinede Vægge. Ved Genopførelsen er alle Ydervægge samt en Del af Skillerummene muret af brændte Sten, de

to Skillerum i Laden er raa Sten, og de Skillerum, der i Stalden skiller Kalverummet fra Tørvehuset, er klinede Vægge. Ved Flytningen er iøvrigt foretaget saadanne Forandringer, som fører Bygningerne tilbage

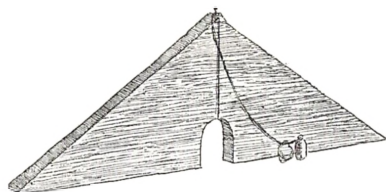

Værkstedet.

til den Form, de vides at have haft i ældre Tid. Saaledes var Bagerovnens Udbygning og Maltkøllen blevet fjernet; de er begge muret op, som de maa antages at have set ud oprindelig.

Vi begynder nu en Rundgang i Ejendommen. Vi kommer ind gennem Plankeværkslaagen og ser til Venstre *Hundehuset*, hvor Lænkehunden vogtede over, at ingen Ufredsmand nærmede sig ved Nattetide. Om Dagen stod den ofte oppe paa Hundehuset med Forbenene oppe paa Plankeværket, hvorfra den interesse- ret holdt Øje med Omverdenen. Til Højre for Indgangen findes *Slibestenen*, hvis Akse er meget lang, for at der kunde slibes Leer paa den. Vi finder det mest praktisk først at aflægge *Ladelængen* et Besøg og gaar ind ad første Dør til Højre. Her er *Værkstedet*,

i det lille Rum til Venstre havde Hønsene deres Opholdssted. Maaske dette Rum er en senere Indretning, thi for Hundrede Aar siden var det meget almindeligt, at Hønsene logede i Forstuen. Oven paa Hønserummet ligger et *Stenkar*, en Form til at lave raa Sten med. Saadanne

Lodbræt (anvendtes som Vaterpas).

Sten lavede man almindeligvis selv. Desuden ligger der en Pileplanke, hvorpaa Skomageren skar sit Saalelæder ud. Imellem Døren og »Hønseshuset« hænger *Bikniven*, et Apparat til at skrabe Vokskagerne ud af Kuberne med, og *Biklemmen*, som brugtes til at klemme Vokskagerne med, saa Honningen derved presses ud og dryppede ned i et Kar. Til Højre for Indgangsdøren hænger et gammelt *Cykehjul*, det stammer fra en Cykle, som en 14–15 Aars Dreng for en tredive Aar siden lavede sig. Dernæst ser vi en gammel *Høvlebænk* — en *Karetmagerbænk* — og en stor Samling Snedker- og Tømrerværktøj. Lige foran ser vi en *Skærebænk* med en halvfærdig Træsko i. Paa Hylden bagved ligger bl. a. to Sten til at rive Farver paa. Oppe paa Væggen hænger en Jernform, hvori Soldets Sider, *Stom'ned*, formedes. Det er altsaa et Redskab fra Lars Soldsætters Tid. Vi ser en Samling Nothøvle og Pløjehøvle osv., hvoraf flere krævede to Mands Medvirking. Oppe under Loftet hænger *Langsaven* eller *Flækkesaven*, der blev brugt i Savgraven, naar Kævlerne skulde saves i Planker og Tømmer. Den blev betjent af to Mænd, hvoraf den ene stod

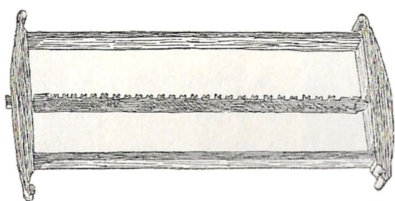

En Langsav.

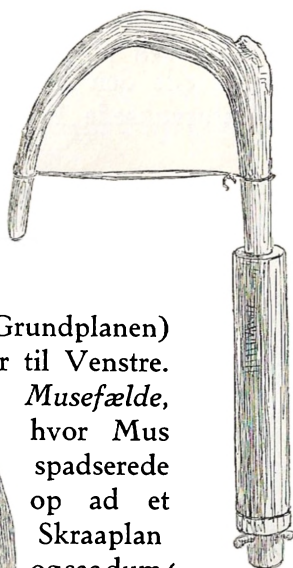

nede i Savgraven og den anden ovenfor. Endvidere ser man en *Klovsav*, der ogsaa blev trukket af to og brugtes til at save Brædder igennem med. Paa Gulvet staar et Par *Strøgbukke*, hvori Brættet blev kilet fast, naar det blev pløjet.

Det næste Rum (2 paa Grundplanen) er *Loen*, hvor *Plejlen* hænger til Venstre. Oppe paa Bjælken staar en *Musefælde*,

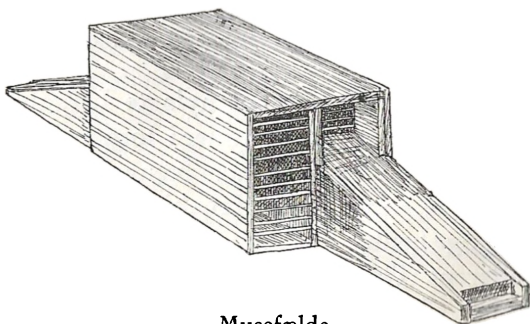
Klovsav.

hvor Mus spadserede op ad et Skraaplan og saadumpe i Fælden. Paa Gulvet findes Baandvimseden. Paa til at lave Gulvet findes Halmbaand med.

des en *Rottefælde*. Af de forskellige andre Redskaber, som forefindes, bør nævnes de tre *Sædeløb*, et, der er lavet af et eneste Stykke Træ, og et,

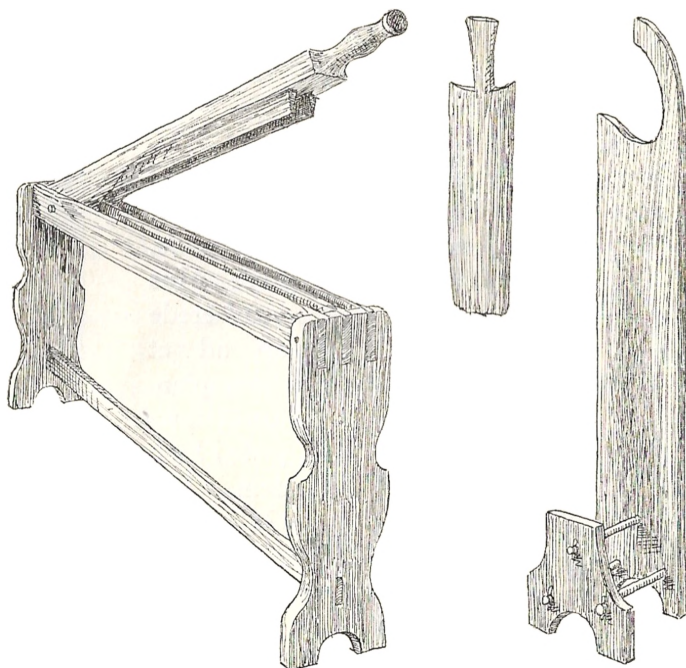
hvori der er indsat Endestykker. Det næste Trin i Udviklingen er Sædeløbet af flettet Halm, dernæst kom Saasækken og saa endelig

Musefælde.

Maskinerne (se næste Rum). Et ejendommeligt Redskab, sandsynligvis opfundet paa Stedet, er *Baand-*

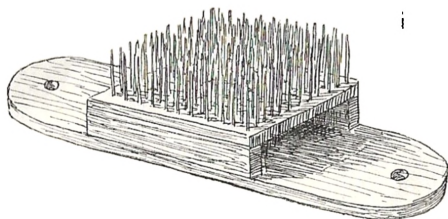
vimsen, som benyttedes paa den Maade, at en holdt om Røret og snurrede rundt, »vimsede«, mens en anden øgede den Lok Langhalm, der var gjort fast i den naturvoksede Krog. Desuden findes der en *Lo=*

Bryde, Skættehaand og Skættefod.

klappe til at klappe det nylagte Lergulv fast med og et Apparat til at lave Huller i Jorden, hvori man saaede Roefrø. Et Par *Tagrager* hænger oppe paa Bjælken til Højre, oppe paa Hanebjælken hænger et *Mejered* og henne paa Væggen et Par Solde fra Soldsætterens Tid. I Krogen til Venstre set et Sæt Redskaber til Hørrens Behandling. Naar Hørren var omtrent moden, blev den *røsket*, d. v. s. rusket op med Haanden, derpaa blev den bredt ud i et tyndt Lag paa en Græsmark, hvor den skulde *rødes*, d. v. s.

paavirkes af Regn og Sol, saa Stængelens Træstof raadnede. Undertiden blev den rødet ved, at man kastede den i en Tørvegrav. Hørren blev nu bundet i Neg, kørt hjem og tærsket, enten med Plejl eller der- ved, at Frøhove- derne, *Knevlernes*, blev slaet af i en *Langhalmsrive* eller i en *Hørkneve*, en tilsvarende Indretning, men med Jerntænder.

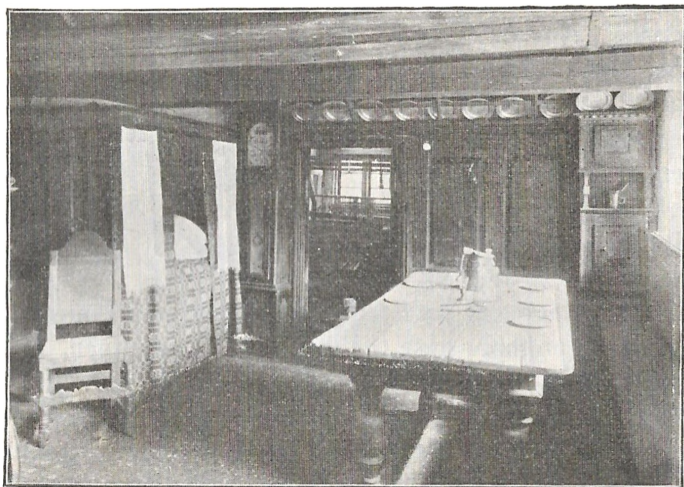

Hegle.

En Hørkneve er sat fast i Stolpen, oppe i Lugen lig- ger en Langhalmsrive. Senere kom *Brydningen*. Hør- ren skulde da være fuldstændig tør og blev derfor tørret over en Grav med Ild i, hvorefter den blev *brudt*, d. v. s. Stængelen blev knust imellem Brydens Kamme. Den Bryde, der staar i Loen, er en *Kvindebryde*. Hvor- dan Hørren saa ud efter denne Behandling, viser den Tot, der hænger paa Væggen. Efter at Hørren var brudt, skulde den *skættes*, d. v. s. de knuste Smaa- dele, *Skæverne*, skulde fjernes, hvad der skete ved Skætningen, hvortil anvendtes en *Skættefod* og en *Skættehaand*. Affaldet var dog ikke ene Skæver, der var ogsaa Traade imellem, de blev spundet og vævet, og det Stof, der paa den Maade frembragtes, kaldtes Skættefald og brugtes bl. a. til Sække. Efter at Hør- ren var skættet, blev den *heglet*. Det, der blev sid- dende tilbage i Heglen, kaldtes *Blaar*, og heraf laves des Blaargarn. Det rensede Produkt var det silkebløde *Hør*, der blev spundet til Hørgarn.

I *Laden* er en midlertidig Udstilling af Redskaber fra Bøndergaarde. Der findes en *Sennepskværn*, en større og en mindre *Svingkærne*, en *Skættemaskine*, en *Selle*, en *Ostepresse*, en *Træplov*, en *Klodsbyrde* og en

Bredsaamaskine, der i sin Tid gik paa Ömgang blandt Bymændene i Vellerup. Endvidere er der en *Æselsadel*, som brugtes paa de større Gaarde, hvor man havde Æsler til at bære Mælken hjem fra Marken, naar der

Stuen.

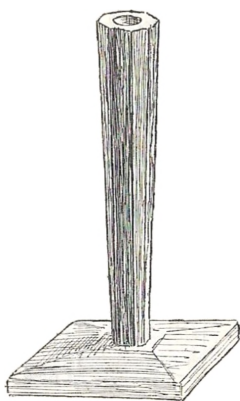
var malket. Paa Sadlen kan hænge en Mælkejunge paa hver Side. Paa Væggen hænger en gammel Malmklokke til at hænge om Halsen paa en løsgaaende Ko.

Vi forlader nu Ladelængen og gaar forbi *Ostehækken*, en Kasse, der brugtes til at tørre Ost i, hen til Indgangsdøren, uden for hvilken der, ligesom foran de andre Døre iøvrigt, ligger en *Dørhelle*, en stor flad Kampesten. Gennem Forstuen (4), hvor der sidder et gammelt Vindue med blyindfattede »solbrændte« Ruder, kommer vi ind i Stuen (5), hvor vi til Højre ser en *Skomagerstol* og et *Skomagerbord* med Skomagerværktøj, ovenover hænger der en *Skomagerkugle*, der, fyldt med Vand, virkede som Brændglas og samlede det sparsomme Lys fra et Tællelys bagved, saa det faldt ned paa den Støvle, Skomageren

havde under Arbejde. En saadan Lysekugle kendes ogsaa fra Tønderegnet, hvor Kniplingspigerne brugte den. I Vinduet ser vi foruden en hjemme-lavet Trælysestage Ejendommens første Petroleumslampe, der var uden Glas og spøgefuldt kaldtes Oselampen af Familiens yngre Slægtninge. Under Vinduerne staar *Vinduesbænken*, foran denne det gamle *Kuglebord* med Asketræspladen, der i sin Tid har staaet i Humlegaarden i Ullerød (et lille Hul i Bordpladen stammer fra engang sidst i det 18. Aarhundrede, da der kom en lille Nordsjællænder til Verden, hvorover man blev saa befippet, at man væltede Lyset). Paa Bordet staar *Ølkanden*, der er af Træ. Desuden findes der nogle *Trætallerkener*, *Træbrikker*, samt et Par *Hornskeer* (et Par andre sidder henne i Vinduet). Vi antager, at Husmoderen er i Færd med at dække Bord. Paa Enden af Bordendesbænken staar *Bordendesskabet* eller *Stolpeskabet*, hvor Manden gemte sine Papirer.

Lysekugle
til Skomagerbrug.

Lysestage.

I Krogen paa Bordendesbænken findes *Klukflasken* med tilhørende Glas. Foden er gaaet af, men man har hjulpet sig ved at sætte en drejet Træfod paa i Stedet. Paa den anden Side Døren ind til Kammeret eller *Kam'set*, som det blev kaldt, staar *Bornholmeren*, dernæst kommer *Omhængssengen*, der er redt op, som man brugte det i gamle Dage: Overdynen trillet sammen paa Midten, derovenpaa et Sengetæppe svarende til *Om-*

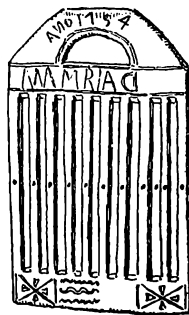
Oselampe.

hænget og *Kappen* og ovenpaa det to *Pyntepuder*. Omhæng og *Kappe*, der er af *Drejl*, er fæstet paa *Kanisjen*, som den øverste *Kant* kaldes, og uden paa Omhængen er anbragt to *Pyntehaandklæder*. Derefter kommer *Dragkisten*, oven paa hvilken staar *Kopper*, *Sukkerskaal* og *Flødekande* med mere. Af større Ting findes der et *Syskrin*, et *Fyrfad* med *Kaffekande* samt en *Barselbakke* (Aarstal 1803), som den kaldtes i *Midtsjælland*. Den er benyttet til at anbringe *Huer*, *Lin*, *Silkeforklæder* o. l. paa og havde da sin *Plads* i *Laagkisten* eller i *Dragkisteskuften*. Paa *Bjælken* ved *Sengegavlen* hænger et *Spjæld* (Aarstal 1754), der brugtes til at væve

Træbismere.

Hosebaand paa, en *Sukkertang* til at knuse *Kandisukker* med og en *Lysesaks* til at pudse *Lyset* med, naar *Tanen* blev for lang. Paa *Sengegavlen* hænger *Træbismeren*. Paa *Bjælken* overfor hænger *Malkekransen*, som *Kvinden* havde paa *Hovedet*, naar hun havde været ude i *Marken* at malke og gik hjemad med *Spanden* paa *Hovedet*, ialt mens hun flittigt strikkede paa sin *Strømpe*. *Spanden* findes paa en *Hylde* under *Bordet* i *Mælkekammeret*. Ved *Siden* af hænger *Kobberspanden*, som brugtes til at bære *Mælk* i til *Gil-*

Vævespjæld.

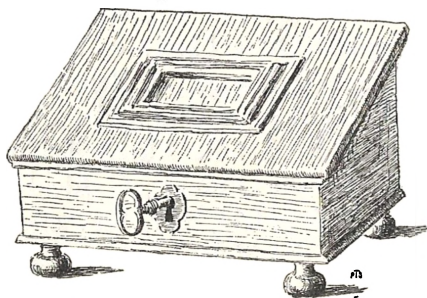
der. Efter Dragkisten kommer *Krogsbænken* med en broderet Hynde fra 1809. Denne Hynde benyttedes dog kun ved højtidelige Lejligheder. Bag *Krogsbænken* staar en Ramme, hvorpaa der er fæstet Papir. Den anbringes da i *Krogsvinduet* og tjener til *Rullegardin*. Ud til *Gaarden* havde man intet for *Vinduerne*. Fra den Side var

En Kobberspand.

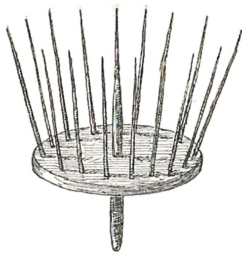
man ved *Hjælp* af *Lænkehunden* sikre mod uvarslede *Gæster*. Oppe paa *Væggen* hænger *Mangletøjet*, der bestod af *Manglebræt* og *Mangleholt*, der brugtes i *Stedet* for *Rulle*. Dernæst kommer *Kobbertøjet*: *Kobberfad*, *Dørslag*, *Pæglemaal* m. m. Endelig kommer vi til *Bilæggerovnen*, ved *Siden* af hvilken der staar to *Bøgetræsstole*. Paa *Bilæggeren* ligger en lille *Sten*, som anvendtes til at støde *Peber* med. Paa en *fastmuret Sten* staar *Kaffekedlen*. I gamle *Dage* tragede man ikke *Kaffen*, og for saa ikke at faa det tykke op i *Koppen* lod man *Kedlen* staa paa et *Sted*, hvor den, uden at man behøvede at flytte den,

kunde vippes ned, naar man skænkede.

Et Syskrin.

Bilæggerovnen er lavet paa *Fritsø Jernværk* i *Norge*. Efter at dette *Jernværks Grundlægger* var død, solgte *Arvingerne* hans *Gods* til *Norges*

Blaarkrække.

Foran den ene Stool staar *Spinderokken*, hvorpaa man spandt baade Uld, Hør og Blaar, Høret anbragtes paa det lange *Hørhoved*. Skulde man derimod spinde Blaar, blev det anbragt i en *Blaarkrække* — en saadan ligger henne i Krogsvinduet —, som saa sattes paa Rokken. Foran

Rokken staar en *Lysekælling* (eller *Lysetærne*), hvis øverste Del var til at skyde op og ned. Oven over Dørene og Bordendesbænken er anbragt *Tintallerkener*. Paa den Bjælke, der er nærmest Bilæggeren, er der to Hylde, en saadan Hylde benævnedes *Fjælen*, og paa den stod ikke blot Mælkebøtter, senere *Mælkefade*, men ogsaa Madvarer og andre Ting. Paa Fjælen finder vi bl. a. Bibelen, Evangelisk-kristelig Salmebog samt et Bundt gamle Almanakker.

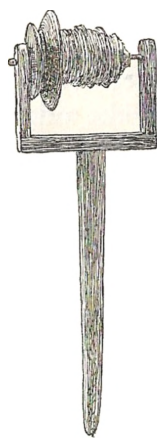
Vi gaar nu ind i *Kam'set*, hvor Familiens Forraad af Klæder fandtes. Her er to dobbelte *Klædeskabe*, af hvilke det til Højre stammer fra en Gaard paa Halsnæs, mens det til Venstre stammer fra et Husmandssted i Horns Herred. Om det sidste vides det, at det er lavet i Roskilde. Nedad Roskilde til findes den Slags Skabe den Dag i Dag, og den Stil, de er lavet i, kalder *Roskildestil* undertiden ogsaa spøgende *Ligkistestil* (paa Grund af, at de har Rosetter tilfælles med Ligkister). Dernæst er der to *Laagkister*, en grøn fra 1828 og en rød fra 1799. Ved Nord-siden staar *Væven*. Det er en »Fruentimmer« væv«, de Væve, Mænd benyttede, var højere og længere. I en af Lars Soldsætters gamle Solde er der anbragt *Søller* og *Skytter*; en *Slettebørste* til at smøre Lærredet ind med den Rugselsklister, der gav det Appretur, findes

Lysestage.

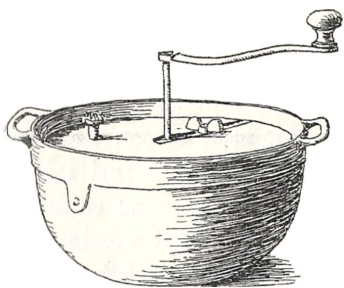

ogsaa. Oven over Væven hænger en *Lyseholder*, bagved den staar en *Lysekælling*. Naar Lyset havde brændt, saa længe det kunde i Blikhysteret, pillede man Stumpen op og gjorde den fast paa de smaa Spidser, *Profitten*, hvorved man fik Tællen udnyttet til sidste Draabe. Paa Bjælken hænger en Tot Blaar, en Tot Hør og nogle *Klevser Hørgarn*. Paa Gulvet, der er af Ler saavel her som i Stuen, staar *Haspen*. Naar Hørren var spundet, blev Tenen anbragt i en *Tenehest* — en saadan ligger henne i Vinduet —, og den blev sat fast paa en Fod, hvorefter Garnet blev haspet. Naar dette var sket, tog man Klevserne af, de blev nu kogt og skyllet, hvorefter de blev hængt til Tørring paa de to Stænger, der findes paa Stuehusets Nordside. Derpaa kom Garnet paa *Garnvinden* og blev vundet op om en *Vindepind*. Ved Døren ud mod Øst, der navnlig er tænkt benyttet ved Ligfærd, staar en *Hosebaandsvæv*, den benyttes til at væve Hosebaand, Seler o. l. paa.

Tenehest.

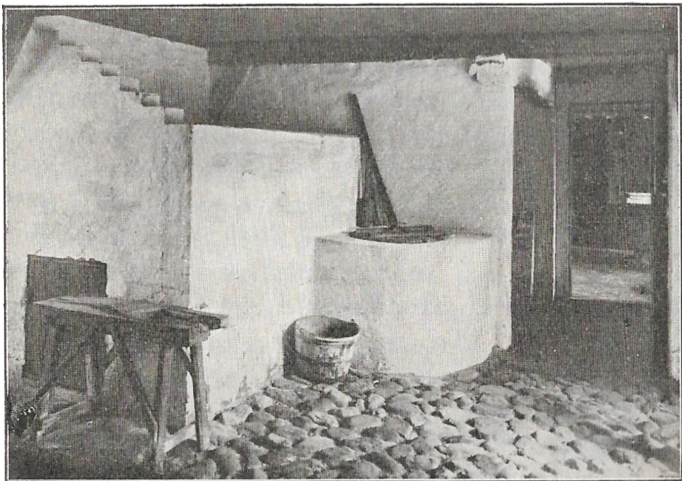
Vi gaar nu tilbage gennem Stuen og ind i »*Skorstenen*«, som det næste Rum (7) kaldes. De tre Vægge fortsætter sig op i Skorstenen, hvis fjerde Væg hviler paa et svært Stykke Tømmer, der kaldes *Akkeret*. Fra Skorstenen er der til Højre et aabent Ildsted, hvor Husmoderen kogte Maden, idet Gryden stod paa en Trefod, en *Føtting*. Oven over Ildstedet er der Indfyring til Bilæggeroven, og paa

Kaffebrænder.

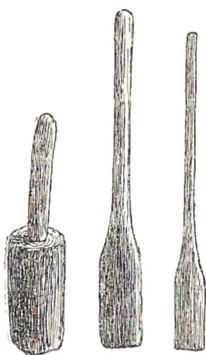
Bagvæggen til *Bagerovnen*, til hvilket det smalle Stuehus ikke gav Plads, hvorfor det, under Beskyttelse af et Fremspring fra Taget, *Bagerovnesskjulet*, rager et Stykke uden for Muren. Til Venstre er der Indfyring til *Bryggekedel* og til *Malkølle*. Oven over hvert Fyrhul i Væggen er der taget en Sten ud, igennem det saaledes fremkomne Hul trak Røgen ud. Der har derfor været god Lejlighed for Husmoderen til at faa Røg i Øjnene. I det hele har den aabne Skorsten været en ubehagelig Indretning. Blæste det, var der stærk Træk, var det stille Vejr, kunde hun selv ved Hjælp af *Ildpusteren* have vanskeligt ved at faa Ilden til at brænde. At Fyret i *Bilæggerovnen* slet ikke var til at regulere, medførte, at Varmen i Stuen var meget forskellig. I det hele har der i de gamle Tider været langt koldere i Stuerne, end vi med vore tætere Vægge og vore udmærkede Kakkellovne kan forestille os. — Det gjaldt i hine fattige Tider saa meget som muligt at undgaa kontante Udgifter. Tjeneste betales med Tjeneste eller med en Ydelse i Naturalier. Redskaberne lavede man saa vidt gør ligt selv, Mad og Klæder ligesaa. Der var naturligvis dog Ting, man maatte købe. Dertil hørte Kaffen, men man købte raa Bønner — hvad der var billigere —, brændte dem selv over Ilden i et Pandejern eller en Gryde, senere hen i en *Kaffebrænder* og malede bagefter Bønnerne i *Kaffemøllen*. Skinker og Pølser røgede man selv, og det fandt Sted ved Hjælp af *Sulekragen* (Krage betyder tynd Træstamme). En saadan staar i Skorstenen, et Trækryds hindrer Stangen i at røre ved Skorstenen med dens Sod, Sulet, der skal røges, blev saa hængt op paa de Jernkroge, der er slaaet ind i Kragen, saa kunde Husmoderen se til Pølserne samtidig med, at hun passede Middagsmaden. Det næste Rum (8) er *Stegerset* eller *Ste'set*, som det kaldtes. Her er til Højre en Kobberkeddel, som benyttedes til

Brygning, Vask og til at koge Grød i, naar der var Gilde, Risengrød og Klipfisk med Sennep til var nemlig de faste og højt eftertragtede Gildesretter. Grøden blev kogt i Kobberkedlen, og man rørte i

Malkøllen.

den med en af de *Grødstikkere*, der staar paa Kanten. Kogte man Kartoffelgrød, benyttede man den tykke *Grødstøder* til at støde Kartofflerne itu med. Bag ved Kobberkedlen ser man *Malkøllen*, i hvis Bund der er muret en »*Bjørn*«, en Art Hvælving, hvori der er taget nogle Sten ud. Naar man fyrede i denne Bjørn, trak Røg og Varme op gennem Hullerne i Bræddelaget og tørrede Maltet, der først havde været lagt i *Støv* (∴ i Vand) i *Støvkarret*, saa det var spiret godt. Men undertiden trak Flammerne med, og der opstod Ildløs. Den Art Malkøller blev paa Grund af Brandfaren forbudt, og de er nu yderst sjældne. Paa en Gaard i Tisvilde er der en *Loftskølle* (en Malkølle, der er anbragt oppe paa Loftet), men af *Jordkøller*, som de kaldes, der er anbragt paa Jorden, vides der

Kartoffelstøder
og Grødstikker.

ikke at være nogen tilbage her i Nordsjælland. Ved Enden af Maltkøllen staar *Bankeskammelen*. I gamle Dage vaskede man i Bøgeaskelud i Stedet for Sæbevand. Naar Tøjet saa skulde skylles, dyppede man det i Vand, lagde det derefter paa *Bankeskammelen* og bankede det med *Banketærskelen*, der iøvrigt ligesom Manglefjælen ofte var smukt udskåret. Tøjet blev skyllet og banket, indtil det var rensat for Bøgeasken.

En Prøve herpaa havde man i det Vand, der samlede sig i den lille Fordybning i *Bankeskammelen*s Bræt. Var det grumset, maatte Tøjet have sig en ny Omgang. Var det klart, saa var Tøjet rent. I Ste'set har vi ogsaa en *Vask*, en Hylde med *Køkkentøj* m. m. Ovenover hænger *Tranlampen*, som fyldt med Tran og med en *Væge* af Blaargarn kastede sit sparsomme Lys ud i Rummet. Det er dog ikke længere siden, at man brugte *Tranlamper* her i Nordsjælland, end at en halvhundredaarig Kone kan huske det.

I det lille Rum til Venstre (9) *Mælkekammeret* eller *Spisekammeret* opbevaredes i den nyere Tid *Sødmælken*. Man ser dær *Skummeske*en, *Stampe*kærnen, *Smørtruget*, hvori Smørret æltes, *Smørske*en, *Lerfadet* med *Sennepsloddet*, d. v. s. en *Kanonkugle*, hvormed Husmoderen malede Sennep, idet hun sad med *Fadet*, hvori der var *Kærnemælk* og hel Sen-

Stampekerne.

nep, paa Skødet. Hun sad saa og drejede Sennepsloddet rundt med Hænderne, saa Sennepen blev knust, og dens stærke Duft

Et Vaffeljern.

drev hende Vandet i Øjnene. Endvidere staar der paa Bordet en firkantet *Osteform*, ved Siden af ligger Bunden af en tilsvarende, hvori der er lavet Huller i til Vallen at trække ud af, Hullerne danner Ejerens Forbogstaver samt Aarstallet 1848. Paa Gulvet staar et *Vaffeljern*. Paa Hylderne findes Tallerkener, Kopper, *Lyseform*, *Madkasse* og en *Lejel* til Øl eller Brændevin. Desuden ligger der et lille Forraad af hjemmestøbte *Tællelys* og *Praase*.

Det sidste Rum i Stuehuset (10) er et lille *Kammers*, hvor et Par af Brødrene sov. Man lægge Mærke til, at Overlagenet er Hørgarn, mens Underlagenet er det langt grovere Blaargarn. Ved Siden af ser man *Øltræt* med *Øltragt*. I Kammerets modsatte Ende findes *Malkværnen* og mellem den og Døren Kassen med Strandsand til at strø paa Gulvene. Paa Malkværnen maledes Malt, undertiden ogsaa Boghvede. Til Venstre for Malkværnen staar *Sulekarret*, dernæst *Dejgtruget* med *Dejgspaan* og *Dejgskraber* til at rense Dejgtruget med efter Æltningen. Dejgen blev først æltet i Dejgtruget, dernæst stak man ved Hjælp af Dejgspaanet en Klump af til hvert Brød, og denne

En Selle.

Klump blev saa *bordæltet*, d. v. s. æltet paa Bordet og slaet op. Dernæst ser man en *Selle* og en *Mel-* og *Gryn-*

kube, altsammen flettet af Halm. Ved Hjælp af *Sigten*, der hænger paa Væggen, sigtede man Melet fra, og det samledes da i Sellen for senere at blive opbevaret i *Melku'en*. Af Rugmel og Bygmel kogte man Melgrød, en mere almindelig end just altid eftertragtet Ret. Et Sted var det særlig galt, dær klagede Folkene over, at de fik Melgrød »atten Gange om Ugen, og det var til Middag om Søn'den med«. Selle, Kuber og Dejgtrug opbevaredes, naar de ikke netop var i Brug, oppe paa Loftet. Men da vi skal bruge dem en af de første Dage, har vi netop taget dem ned. Paa Væggen hænger forskellige Ting, bl. a. fire *Slingepinde*, d. v. s. fire Pinde, som Hyrdedrengen bandt Snore i og paa den Maade slyngede sig en Piskesnor. Paa Hylterne, *Fjælene*, findes forskellige Brugsgenstande, en *Lejel* eller *Bimbel*, en *Rottefælde* og forskelligt gammelt Ragelse. Vi forlader nu Stuehuset gennem Ste'sets Dør ud til Gaarden og kommer da forbi Loftstrappen, hvis Trin til Dels er lavet af gamle Brædder fra Maltkøllen. I Krogen hænger et *Aag* eller en *Dragt*, som den ogsaa kaldes, hvormed man kunde bære to Spande Mælk eller Vand.

Vi aflægger Stalden et lille Besøg til sidst. Gennem første Dør kommer vi ind i *Foderloen* (11), hvor *Skærekisten* staar. Herfra ser vi ind over de to Kobaase og Hestebaase længst henne, over hver Baas hænger der en Flintesten med et Hul i, det er en *Lykkesten*, som bringer Held med sig. I Stalden (12) staar *Trægreb* og *Træskovl* til at muge med, desuden ser man en *Malkeskammel* og en *Strippe* til at malke i. Ofte havde man i ældre Tid slet ingen Malkeskammel, men Pigen eller Konen sad paa Hug og malkede. Til Venstre for Kostalden findes *Kalverummet* (13), hvis to Skillevægge er lavet af klinet Ler. Endelig har vi til sidst (14) *Tørvehuset*, hvor Tromlen, *Skubkarren* (Trillebøren) og forskellige andre Brugs-

genstande findes. — Paa Ladelængens Østside hænger en *Danskarve* og en *Svenskarve* med Træbul, og paa Staldens Vestside er anbragt et Par Stiger. — —

Ved Udstyrelsen af Det gamle Husmandssted har man bestræbt sig for at skabe en naturlig Helhed. De besøgende skulde ligesom faa et Indtryk af, at de kom ind i et gammelt Hjem, hvor der i Øjeblikket ingen var hjemme. Bestræbelserne for at naa dette Maal har været støttet stærkt derved, at saa stor en Del af Indboet — i Stuen saaledes alle Møbler undtagen Bordet samt Skomagerens Bord og Stol — hører hjemme i Ejendommen. Men uden de mange andre værdifulde Ting, som er skænket af nordsjællandske Mænd og Kvinder, vilde vi aldrig have naaet det, vi har: At give et nogenlunde fyldigt Indtryk af de henfarne Slægters Skønhedssans, Flid og Vindskibelighed.

Tegningen Side 3 er ligesom Vignetterne paa Titelbladet (Bistaderne og Ladelængen) og Side 31 (Bagerovnsfremspringet) udført af *Kr. Kongstad*. Litteraturhenvisninger: Anders Uhrskov: »Et nordsjællandsk Husmandshjem« (i »Fra Frederiksborg Amt« 1922), »Et nordsjællandsk Folkemuseum« (i »Frederiksborg Højskoles Aarsskrift« 1923) samt »Højtid« (1924) og »Dagligt Liv« (1924).

FREDERIKSBORG AMTS SPARE- OG LAANEKASSE

— OPRETTET 1842 —

Hillerød. Kontortid 9–12 & 2–3^{1/2}. Telefon 78.

Indskudskapital ca. 45,000,000 Kr.

Reservefond ca. 2,500,000 Kr.

Kasse-Kredit og Check-Konto. Boksér udlejes.

Alle Sparekasseforretninger besørger.

FILIALER:

*Frederikssund, daglig 10–12, Telefon 35, samt i Birkerød,
Fredensborg, Frederiksværk, Gilleleje, Græsted, Helsingø,
Lillerød og Slangerup.*

F. HERTZ' BOGHANDEL

HANS TOFTE

SLOTSG. 22 HILLERØD TELEF. 132

SPECIALITET:

FYLDEPENNE

ALLE KENDTE MÆRKER PAA LAGER
I MEGET STORT UDVALG

REPARATIONER UDFØRES OMGAAENDE

CHR. BØRSCH

HERREEKVIPERING OG SKRÆDERI
HILLERØD

SLOTSGADE 39

TELEFON 21

FØDSELSDAGSGAVER

ERINDRINGSGAVER – JUBILÆUMSGAVER – DAABS-
FEST- & BRUDE-
GAVER

*Smukt graveret
Inskription.*

Kern-Hansen

Urmager og Guldsmed.
Altid stort Udvalg. Missionshotellets Ejendom, Hillerød.

Frederiksborg Amts historiske Samfund

(Kontingent 3 Kr. aarlig)

har udgivet seksten Aarbøger med forskellige Afhandlinger og tre Særbøger, hvoraf følgende endnu kan faas:

JUNGE: Den nordsjællandske Landalmues Karakter, Skikke, Meninger og Sprog, 279 Sider.

WEILBACH: Frederiksborg Slot, 142 Sider, 68 Ill.

Indmeldelse i *Historisk Samfund* kan finde Sted ved Henvendelse til Boghandler *Hans Tofte*, Hillerød, hos hvem Medlemmerne kan købe alle ovennævnte *18 Bøger* for *16 Kr.* (Bogladepris 57 Kr.). Enkeltvis kan almindelig Aarbøger faas for 1 Kr. pr. Stk. (Bogladepris 3 Kr.) Junges Bog 1 Kr. (Bogladepris 4 Kr.) og Weilbachs for 3 Kr. (Bogladepris 5 Kr.)

HEINR. SCHRØDERS EFTF.
HERM. L. MELSKENS
HILLERØD

Alle *Material-* og *Medicinalvarer*, der ikke er forbeholdt
Apotekerne til Eneforhandling.

Telefon 81 og 555 med Omstilling til samtlige Afdelinger.

Missionshotellet,

Slotsgade — Hillerød — Telefon 189.

Stor, gammel skyggefuld Have. — Mad-
kurve kan medbringes. — Selskaber,
Skoler og Foreninger modtages.

Ærbødigst P. JØRGENSEN

Hans Messerschmidt,
Slotsgade, Hillerød.

Isenkram, Værktøj, Glas, Porcelain, Køkkenudstyr

„Morsø“ Støbegods.

**Ullerød Planteskole
& Frøhandel, Hillerød**

— Grundlagt 1914. —

Telefon Hillerød 390. Telegramadresse:
»ULFPLANT«

(Indreg. Varemærke) Forlang vore Kataloger og Prislister!

Kristian Sørensen
Herreekviperiing & Skotøjsmagasin,
Telefon 205. Slotsgade 37. Hillerød.

STØRSTE UDVALG = BILLIGSTE PRISER
1ste Klasses Herre=Skraedderi.

VETT & WESSEL

L. R. WILLERUP

TELF. 151 HILLERØD TELF. 151

Største Udvalg i:
Sorte og kulørte Kjoletøjer,
Senge=Udstyr
og
Dame=Konfektion.

Husk ved Fotografering af Skolegrup=
per – ved Bryllupper og andre
Familiefester – at ringe efter FOTO=BILEN.

..... TELEFON: HILLERØD 322. ....

De fineste Fotografier faar De hos
FREDE HANSEN, HILLERØD

Carl Helts Bogbinderi,

Helsingørsgade 37, Hillerød.

Telefon Nr. 70.

Smagfuldt og solidt Arbejde.

AKTIESELSKABET

HILLERØD LANDBOBANK

KONTOR I LILLERØD

KONTOR I SLANGERUP

MODTAGER PENGE

TIL FORRENTNING

Lindens Vognmandsforretning.

Køreskole.

Lukkede og aabne Biler udlejes Dag og Nat.

Telefon 29 & 829.

G U D M A N N = L A R S E N

Carl Franck,
Automobil- og Maskinforretning,
»City« – Hillerød – Telef. Nr. 215.

Hillerød Haandværkerdagsskole og Skolehjem.

5 Mdrs. Kursus for Bygningshaandværkere fra
Nov.–April. Undervisning i de for en Haandværker
nødvendige tekniske og almindannende Fag, her-
under Foredrag, Slotsbesøg og Bogføring. Stats-
understøttelse søges inden 1. Juli. Program og An-
søgningskema samt øvrige Oplysninger faas ved
Henvendelse til Skolen.

JERNBANEHOTELLET

LIGE OVER FOR BANEGAARDEN I HILLERØD

ANBEFALES

TELEFON NR. 54

TELEFON NR. 54

Knud Poulsens Boghandel,
Slotsgade 45 s Hillerød
Telefon 80.

Hotel Leidersdorff,
Hillerød.

Telefon Nr. 58 og 679.

Copiering af antike Møbler

udføres omhyggeligt af

Snedkermestrene BORELLA-HANSEN & CO.,
Torvet Nr. 1, Hillerød. — — — Eget Billedskærværksted.

Hotel „Kronprinsen“,

Torvet. Telefon Nr. 50 og 647. Hillerød.
anbefaler sig med sine gode Værelser og sit gode
Køkken til moderate Priser.
E. Ludewig.

Hillerød Materialhandel

anbefaler alle

Material- og Kolonialvarer, Sygeplejeartikler, fotografiske
Artikler samt Malerverer.

Torvet 3.

TH. VANG.

Telef. 220.

E. ERIKSEN KØIE

UHRMAGER & GULDSMED

»HELMERHUS« — HILLERØD — TELEFON 266

BRILLER TILPASSES OMHYGGELIGT

I alle Boglader faas:

ANDERS UHRSKOV:

NORDSJÆLLANDSK FOLKELIV

I. Bind	To Nordsjællænderes Erindringer	5,50	Kr.
II. —	Folkesagn	6,00	—
III. —	Sagn og Tro	5,50	—
IV. —	Højtid	5,50	—
V. —	Dagligt Liv	6,50	—

Ialt omtrent 1100 Sider med ca. 275 Illustrationer.

Aktieselskabet

Hillerød og Omegns Bank

Stiftet 1898

Aktiekapital: 1 Million Kr.
Reserver ca.: 700.000 Kr.

Kontortider:

Hovedafdelingen, Torvet, Hillerød, 10—2, 5—6,
Filialen i Græsted hver Dag 1—3,
„ i Fredensborg hver Dag 10—1,
Kontoret i Skævinge Tirsdag og Fredag 10¹/₂—12¹/₂.

Indskud paa Bankbog:

Paa almindelige Vilkaar	4 ¹ / ₂ ‰
„ 3 Maaneder	5 ‰
„ 6 Maaneder	5 ¹ / ₂ ‰

Alle Bankforretninger udføres.

Boxe 12 Kr. aarlig.